קיצור שלחן ערוך — דין מי שרוצה לאכל או לשתות קדם הסעודה

הָרוֹצֶה לֶאֱכֹל קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם דְּבָרִים שֶׁיֹּאכַל מִמִּינִים אֵלּוּ גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, בֵּין שֶׁהֵם דְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם תּוֹךְ הַסְּעוּדָה, כְּגוֹן מֵינֵי לִפְתָּן וּמֵינֵי קִטְנִיּוֹת וְתַפּוּחֵי אֲדָמָה, וְכֵן אִם רוֹצֶה לִשְׁתּוֹת אֵיזֶה מַשְׁקֶה (חוּץ מִן הַיַּיִן), קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם, וְגַם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה יִשְׁתֶּה, יֵשׁ בָּזֶה מַחְלֹקֶת הַפּוֹסְקִים, אִם הַדְּבָרִים שֶׁאָכַל אוֹ שָׁתָה קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם, נִפְטָרִים בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן, כְּמוֹ שֶׁנִּפְטָרִים אֵלּוּ שֶׁאָכַל בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, אוֹ שֶׁאֵלּוּ שֶׁאָכָלָן קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם אֵינָן נִפְטָרִים בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן. וְלָכֵן יֵשׁ לִמְנֹעַ מִזֶּה וְלֹא יֹאכַל וְלֹא יִשְׁתֶּה מֵהֶם רַק קֹדֶם הַסְּעוּדָה וִיבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, וְלֹא יֹאכַל וְלֹא יִשְׁתֶּה מֵהֶם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה. וְאִם לֹא בֵּרַךְ תְּחִלָּה בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, יְבָרֵךְ בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה אוֹ אַפִּלּוּ לְאַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן. וְאִם אָכַל אוֹ שָׁתָה מִמִּינִים אֵלּוּ. גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה. יְהַדֵּר אַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לֶאֱכוֹל אוֹ לִשְׁתּוֹת אֵיזֶה דָּבָר וּלְבָרֵךְ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, לִפְטֹר גַּם מַה שֶּׁאָכַל אוֹ שָׁתָה קוֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם.

אִם רוֹצֶה לִשְׁתּוֹת יַיִן קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם. אַפִּלּוּ לֹא יִשְׁתֶּה יַיִן בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, מִכָּל מָקוֹם, יֵשׁ אוֹמְרִים כֵּיוָן שֶׁהַיַּיִן בָּא לִפְתֹּחַ בְּנֵי הַמֵּעַיִם, וּלְהַמְשִׁיךְ תַּאֲוַת הָאֲכִילָה, אִם כֵּן הֵם בִּכְלַל הַסְּעוּדָה וְנִפְטָר בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ אִם שׁוֹתֶה יַיִן גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, מִכָּל מָקוֹם, אֵין הַיַּיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן נִפְטָר בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן. וְלָכֵן יֵשׁ לִמְנוֹעַ מִלִּשְׁתּוֹת קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם, אֶלָּא אִם כֵּן יִשְׁתֶּה כּוֹס יַיִן גַּם לְאַחַר בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, שֶׁיְּבָרֵךְ אַחֲרָיו עַל הַגֶּפֶן, וְיִפְטוֹר גַּם מַה שֶּׁשָּׁתָה קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם. וְאִם רוֹצֶה לִשְׁתּוֹת יַיִן שָׂרָף קֹדֶם הַסְּעוּדָה בֵּין שֶׁיִּשְׁתֶּה גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה בֵּין לֹא יִשְׁתֶּה, יָזֶהֵר לֹא לִשְׁתּוֹת קֹדֶם הַסְּעוּדָה רַק פָּחוֹת מִכַּזַּיִת. אֲבָל אִם שָׁתָה כַּזַּיִת אוֹ יוֹתֵר, נָפַל לִידֵי סְפֵק בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה.

אִם רוֹצֶה לֶאֱכוֹל קֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם מִינֵי מְזוֹנוֹת, כְּגוֹן עוּגַת דְּבַשׁ, עוּגַת בִּיצִים וְכַדּוֹמֶה, שֶׁבְּרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁלָּהֶם הִיא עַל הַמִּחְיָה, בֵּין שֶׁיֹּאכַל מֵהֶם גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה בֵּין שֶׁלֹּא יֹאכַל מֵהֶם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה, מִכָּל מָקוֹם הֵן נִפְטָרִים בִּבְרִכַּת הַמָּזוֹן (כִּי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן פּוֹטֶרֶת בִּרְכַּת עַל הַמִּחְיָה), וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַפְסִיק הַרְבֵּה בֵּין אֲכִילָה זוֹ לִנְטִילַת יָדַיִם. אֲבָל אִם צָרִיךְ לְהַפְסִיק הַרְבֵּה, צָרִיךְ לְבָרֵךְ תְּחִלָּה בִּרְכַּת עַל הַמִּחְיָה עַל מַה שֶּׁאָכַל, וַאֲפִלּוּ יֹאכַל מִמִּינִים אֵלּוּ גַּם בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה (עַיֵּן חַיֵּי אָדָם כְּלָל מ"א).